

ARGUMENTATION AND WRITING SKILLS IN THE LAW PROFESSION SOME KEY CONTENTS THAT NEED TO BE TEACHED TO STUDENTS

Tran Son Hai

Trung Vuong University

Email: haitrs@hotmail.com

Article History

Received: 08/7/2025

Reviewed: 30/7/2025

Revised: 25/8/2025

Accepted: 21/9/2025

Released: 30/9/2025

DOI:

<https://doi.org/10.64223/tvj.e2025.v1.i3.a37>

ORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0007-4526-296X>

The article focuses on analyzing the role and core content of argumentation skills and legal writing skills in training law students. Based on the synthesis of theoretical issues and research, analyzing the course outline with related content at a number of law training institutions in Vietnam, the author proposes three key contents that need to be focused on teaching the subject of argumentation and writing skills in the legal profession: legal thinking, legal argumentation and legal analysis writing skills. At the same time, the article also raises issues to discuss effective teaching methods for this subject such as using real situations, real case files and building a professional law practice environment to improve the quality of law training, as well as contribute to clarifying the orientation of developing the law training program in the direction of closely linking theory and practice of the legal profession.

Keywords: Legal argumentation; Legal writing; Legal education; Law students; Legal analysis.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh đổi mới chương trình đào tạo ngành luật theo định hướng tăng cường tính ứng dụng và gắn kết lý thuyết với thực tiễn hành nghề luật, việc trang bị cho sinh viên các kỹ năng mềm nghề luật chung và kỹ năng lập luận, kỹ năng viết pháp lý nói riêng trở thành một yêu cầu cấp thiết. Đây không chỉ là những kỹ năng hỗ trợ sinh viên trong quá trình học tập, mà còn là nền tảng cơ sở để hình thành tư duy pháp lý, năng lực nghiên cứu, phân tích pháp lý và khả năng hành nghề chuyên nghiệp sau khi tốt nghiệp. Thực tiễn cho thấy, một số cơ sở đào tạo luật tại Việt Nam đã bước đầu đưa các nội dung liên quan đến lập luận và kỹ năng viết pháp lý vào chương trình giảng dạy. Tuy nhiên, có sự khác biệt về cách tiếp cận, nội dung cụ thể và phương pháp triển khai ở mỗi trường. Điều này đặt ra yêu cầu cần xác định rõ các nội dung then chốt cần giảng dạy, cũng như lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp để nâng cao hiệu quả đào tạo. Từ các cơ sở đó, bài viết được thực hiện nhằm phân tích vai trò và nội dung cốt lõi của kỹ năng lập luận và kỹ năng viết pháp lý trong đào tạo luật đề xuất các nội dung then chốt cần giảng dạy trong môn học lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực ngành luật, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn xã hội.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

Qua nghiên cứu sách, giáo trình, tạp chí, bài viết

của một số tác giả có các nội dung liên quan về tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và kỹ năng viết nghề luật như: Hồng, T. T. Q. (2021). Kỹ năng viết cho người hành nghề luật. Nxb. Hồng Đức; Bích, N. N. (2019). Tư duy pháp lý của luật sư. Nxb. Trẻ; Tiên, T. X. (2024). Một số lưu ý đối với bài viết pháp lý. Tạp chí Luật sư điện tử; Uc, Đ. T. (2024). Tìm hiểu bước đầu về lập luận pháp lý (khái niệm, đối tượng, phương pháp và phạm vi nghiên cứu). Kỷ yếu hội thảo khoa học - Lập luận pháp lý (Legal Reasoning), Trường Đại học Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội; Tuấn, N. M. và Anh, N. H. (2023). Giáo trình tư duy pháp lý. Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội; Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh (2013). Giáo trình kỹ năng nghiên cứu và lập luận. Nxb. Hồng Đức - Hội Luật gia Việt Nam; Học viện Tư pháp. (2020). Giáo trình luật sư và nghề luật sư. Nxb. Tư pháp; Hữu, P. T. (2024). Nghề luật và cơ hội nghề nghiệp cho người học nghề luật. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật... Các bài viết của các tác giả, sách, giáo trình nêu trên đều là các công trình nghiên cứu sâu sắc, có giá trị học thuật to lớn, cung cấp nền tảng kiến thức lý luận. Tuy nhiên, theo Quyết định số 678/QĐ-BGDĐT ngày 14/3/2025 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chuẩn chương trình đào tạo lĩnh vực Pháp luật trình độ đại học (Quyết định số 678/QĐ-BGDĐT), quy định môn học về lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật là kiến thức bắt buộc thuộc thành phần cơ sở ngành, đặt ra những vấn đề cần nghiên cứu về nội dung môn học, phương

pháp giảng dạy. Vì thế, tác giả nghiên cứu từ góc độ giảng dạy, tìm hiểu, phân tích các nội dung then chốt cần giảng dạy cho sinh viên trong môn học “Lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật” và thảo luận về phương pháp giảng dạy để nâng cao hiệu quả dạy học và học tập môn học này trên thực tiễn.

3. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện bài viết này, tác giả đã sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu thuộc lĩnh vực khoa học pháp lý và khoa học giáo dục. Trọng tâm nghiên cứu hướng đến việc làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn giảng dạy các kỹ năng mềm trong nghề luật, đặc biệt là tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và kỹ năng viết pháp lý. Trước hết, tác giả tiến hành nghiên cứu, phân tích các bài viết, tạp chí, sách, giáo trình của các tác giả đã xuất bản có nội dung liên quan. Các tài liệu này cung cấp nền tảng lý luận để khái quát các khái niệm và vai trò của tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và kỹ năng viết pháp lý trong đào tạo luật. Tiếp theo, tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu, phân tích các nội dung chương trình giảng dạy bằng phương thức khảo sát đề cương môn học liên quan đến các kỹ năng mềm trong nghề luật của một số cơ sở đào tạo luật ở Việt Nam. Việc này nhằm làm rõ thực tiễn giảng dạy, xác định các nội dung đã và đang được triển khai trong chương trình đào tạo.

Trên cơ sở các kết quả nghiên cứu, phân tích, bài viết áp dụng phương pháp tổng hợp để nhận diện vai trò quan trọng của các kỹ năng mềm trong việc hình thành năng lực nghề nghiệp cho sinh viên luật. Từ đó, tác giả đề xuất một số nội dung then chốt cần giảng dạy trong môn học “Lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật”, đồng thời thảo luận về các phương pháp giảng dạy phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả dạy và học trong thực tiễn giảng dạy pháp lý cho sinh viên ngành luật.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Khái quát về lập luận pháp lý và viết pháp lý

Trước hết, bàn về lập luận đòi thường và lập luận pháp lý. Trong đời sống hàng ngày, người dân Việt Nam chúng ta cũng rất coi trọng “lời ăn, tiếng nói”, truyền thông văn hóa cũng để lại rất nhiều tục ngữ về vấn đề này như “Ăn có nhai, nói có nghĩ”, “Nói có sách, mách có chứng”, “Nói phải củ cải cũng nghe”... Qua đó, chúng ta thấy, vai trò quan trọng trong việc trình bày ý kiến, bảo vệ quan điểm chính mình cần có những lý lẽ thuyết phục, mà một trong những phương pháp hữu hiệu là lập luận, luận giải về một vấn đề hay hiện tượng để từ đó có thể đưa ra kết luận thuyết phục người nghe. Lập luận có thể được hiểu như sau:

Theo Từ điển Bách khoa Việt Nam, “Trong triết học, lập luận là năng lực cơ bản của tư duy, thể hiện ở quá trình chuyển đổi các hình thức và các bước phát triển của tư duy nhằm thu được kết quả mong muốn. Có hai kiểu chính của lập luận: 1) Lập luận theo kiểu rút ra kết luận từ các tiền đề đã cho trước, gọi chung là luận kết. Luận kết có thể theo lối suy diễn, quy nạp hoặc loại trừ... 2) Lập luận theo kiểu truy tìm các luận cứ để luận chứng các luận đề nhất định, gọi chung là luận chứng. Luận chứng các luận đề nhất định, gọi chung là luận chứng. Luận chứng có thể là chứng minh hoặc phản bác”¹.

Tuy nhiên, giữa lập luận đòi thường và lập luận pháp lý có những điểm khác biệt nhất định. Ví dụ, lập luận đòi thường dựa trên các kinh nghiệm, phong tục, tập quán, còn lập luận pháp lý cần phải dựa trên các luận cứ khoa học, chính xác, tài liệu đã được chứng minh. Lập luận pháp lý cần phải tuân thủ các quy tắc lập luận logic chặt chẽ, còn lập luận đòi thường không bị bó buộc theo một hình thức nào. Mục đích hướng đến của lập luận đòi thường là thuyết phục, mục đích hướng tới của lập luận pháp lý cũng là thuyết phục nhưng còn nhằm hướng tới sự đúng/sai, đồng ý hay bác bỏ sự việc pháp lý.

Tóm lại, chúng ta có thể hiểu khái niệm về lập luận pháp lý như Úc, Đ. T. đã đưa ra như sau: “Lập luận pháp lý là hoạt động pháp lý trong phạm vi các quan hệ pháp luật, trong những bối cảnh pháp lý cụ thể, được thực hiện trên cơ sở các căn cứ pháp luật và thông qua các căn cứ pháp luật, nhằm mục đích và hướng tới những địa chỉ pháp lý nhất định. Lập luận pháp lý luôn được đặt trên những yêu cầu về đạo đức và phong cách chuẩn mực”².

Thứ hai, bàn về viết và viết pháp lý. Trong đời thường, viết là một trong những phương thức giao tiếp quan trọng. Thông qua việc viết, chúng ta có thể truyền đạt thông tin, tri thức và cả cảm xúc. Viết có thể sử dụng ở nhiều lĩnh vực đời sống xã hội như viết bài nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực học thuật, hoặc viết các tác phẩm văn chương, viết bài nhạc trong lĩnh vực văn hóa - xã hội... Mỗi ngành, lĩnh vực sẽ có những yêu cầu riêng đối với kỹ năng viết; lĩnh vực pháp lý đặt ra những yêu cầu đặc thù, có những trường hợp viết còn phải tuân thủ chặt chẽ về hình thức văn bản, ngôn ngữ sử dụng trong văn bản phải bảo đảm chính xác, phổ thông, thống nhất, diễn đạt rõ ràng, dễ hiểu như khi soạn thảo văn bản pháp luật.

Viết pháp lý là phương tiện được sử dụng nhiều trong nghề luật. Nghề luật là một khái niệm rộng, được sử dụng để chỉ “cho các nghề nghiệp mà yêu cầu bắt buộc họ phải có kiến thức pháp luật nhất định để thực hiện công việc”³, hoặc là để chỉ “nghề

¹Hội đồng quốc gia chỉ đạo biên soạn từ điển bách khoa Việt Nam (2002). *Từ điển Bách khoa Việt Nam 2*. Nxb. Từ điển Bách khoa, trang 660.

²Úc, Đ. T. (2024). *Tìm hiểu bước đầu về lập luận pháp lý (khái niệm, đối tượng, phương pháp và phạm vi nghiên cứu)*. Kỷ yếu hội thảo khoa học - Lập luận pháp lý (Legal Reasoning), Trường Đại học Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội, trang 7.

ngành của những người có kiến thức pháp luật nhất định, đang thực hiện các công việc liên quan đến các mặt khác nhau của đời sống pháp lý tại tòa án, viện kiểm sát, văn phòng luật sư, cơ quan công an, cơ quan thi hành án, cơ quan công chứng và một số bộ phận trong các cơ quan hành chính nhà nước, các tổ chức chính trị, kinh tế, xã hội của đất nước...⁴. Như vậy, viết pháp lý được sử dụng trong nhiều lĩnh vực nghề nghiệp cho người học luật sau khi tốt nghiệp.

Ở một trong lĩnh vực nghề luật cụ thể là hành nghề luật sư, kỹ năng viết của luật sư được hiểu là “việc sử dụng ngôn ngữ, chữ viết trong quá trình hành nghề của luật sư. Nói cách khác, là khả năng trình bày bằng hình thức văn bản thể hiện nội dung pháp lý nhất định nhằm đề xuất quan điểm tư vấn, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của khách hàng khi luật sư cung cấp các dịch vụ pháp lý”⁵. Ở góc độ tổng quan, chúng ta có thể hiểu “Kỹ năng viết pháp lý là khả năng trình bày bằng hình thức văn bản nhằm thể hiện nội dung pháp lý nhất định, qua đó giải quyết vấn đề, xử lý vụ việc hoặc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của khách hàng”⁶.

Tóm lại, lập luận và kỹ năng viết là các kỹ năng quan trọng và cần thiết trang bị cho sinh viên ngành luật, để rèn luyện và phát triển năng lực thực hành nghề nghiệp trong tương lai. Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng đã quy định đây là nội dung đào tạo bắt buộc trong chương trình đào tạo ngành luật. Tuy nhiên, vấn đề đặt ra là cần lựa chọn những nội dung then chốt để giảng dạy cho sinh viên, những kỹ năng quan trọng giúp sinh viên có năng lực chuyên môn, kỹ năng thực hành đáp ứng được nhu cầu của xã hội.

4.2. Thực tiễn giảng dạy về kỹ năng viết trong nghề luật tại một số cơ sở đào tạo

Theo Quyết định số 678/QĐ-BGDĐT, các cơ sở đào tạo luật có trách nhiệm rà soát, cập nhật chương trình đào tạo và báo cáo về Bộ Giáo dục và Đào tạo trước ngày 30/6/2026. Trong thực tiễn, một số cơ sở đào tạo luật cũng đã xây dựng và ban hành các học phần có nội dung liên quan về lập luận và kỹ năng viết trong chương trình đào tạo của mình, cụ thể:

Trường Đại học Luật Hà Nội đã có đề cương học phần “Xây dựng lập luận pháp lý và viết trong hành nghề luật”, với các nội dung như khái niệm lập luận pháp lý và viết pháp lý; phương pháp lập luận pháp lý; phương pháp lập luận pháp lý trong giải thích và áp dụng luật; phương pháp lập luận pháp lý trong tư vấn luật và tranh tụng; viết pháp lý trong hành nghề

luật. Học phần này giới thiệu cho sinh viên đại học ngành luật về phương pháp xây dựng lập luận pháp lý, bên cạnh đó trang bị cho sinh viên các kiến thức và kỹ năng viết pháp lý; sau khi tốt nghiệp, người học có tư duy pháp lý, biết cách đưa ra các lập luận pháp lý và viết các văn bản pháp lý khác nhau đáp ứng tốt các yêu cầu của công việc trong nghề luật⁷.

Trường Đại học Đại Nam đã ban hành đề cương học phần “Kỹ năng lập luận và viết dành cho nghề luật”. Nội dung của học phần gồm các nội dung như khái niệm, vai trò của lập luận và viết dành cho nghề luật - các hình thức lập luận trong pháp luật; cấu trúc của một lập luận pháp lý và kỹ năng nhận diện; các phương pháp trình bày lập luận pháp lý; cấu trúc và kỹ thuật viết văn bản pháp lý; các kỹ năng viết và tranh luận pháp lý; các kỹ năng soạn thảo văn bản. Mục tiêu của học phần là người học có thể vận dụng được các nguyên tắc lập luận logic trong lĩnh vực pháp luật, phát triển kỹ năng viết văn bản pháp lý⁸.

Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh có đề cương môn học “Kỹ năng viết và nghiên cứu pháp lý”. Học phần này gồm các nội dung như khái quát về nghiên cứu pháp lý; phân tích, giải quyết tình huống pháp lý; nghiên cứu đề tài khoa học pháp lý. Môn học là một trong những môn kỹ năng, trang bị cho sinh viên những kỹ năng cơ bản về lập luận, giải quyết tình huống pháp lý và nghiên cứu đề tài khoa học pháp lý. Trên cơ sở này, sinh viên có thể vận dụng vào học tập, làm việc và nghiên cứu trong lĩnh vực pháp lý⁹.

Nhìn chung, trên thực tiễn, đã có các cơ sở đào tạo luật xây dựng đề cương môn học và giảng dạy về lập luận và kỹ năng viết cho sinh viên ngành luật. Theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, môn học lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật là môn học bắt buộc; do đó, các trường đã có thì cần rà soát, bổ sung để phù hợp với chuẩn đầu ra chương trình đào tạo ngành luật, các trường chưa có môn học này thì cần nghiên cứu xây dựng đề cương và tiến hành giảng dạy cho sinh viên ngành luật trong thời gian tới.

4.3. Một số nội dung then chốt cần giảng dạy về lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật cho sinh viên

Trong bối cảnh hiện nay, việc hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, hoạt động hành nghề luật đòi hỏi tính chuyên nghiệp và tư duy pháp lý sâu sắc. Việc giảng dạy lập luận và kỹ năng viết pháp lý cho sinh viên ngành luật là yêu cầu hết sức cấp thiết, quy

⁴Học viện Tư pháp (2021). Giáo trình kỹ năng mềm trong nghề luật. Nxb. Tư pháp, trang 11.

⁵Học viện Tư pháp (2020). Giáo trình Luật sư và nghề luật sư. Nxb. Tư pháp, trang 251.

⁶Tiền, T. X. (2024). Một số lưu ý đối với bài viết pháp lý. Tạp chí Luật sư điện tử, <https://lsvn.vn/mot-so-luu-y-doi-voi-bai-viet-phap-ly-a150372.html>

⁷Website Trường Đại học Luật Hà Nội, <https://vlss.hlu.edu.vn/SubNews/Details/28150>, truy cập ngày 16/9/2025.

⁸Website Trường Đại học Đại Nam, <https://dainam.edu.vn/vi/tin-tuc/chuong-trinh-dao-tao>, truy cập ngày 16/9/2025.

⁹Website Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh, <http://khoa luat.ou.edu.vn/news/view/130/de-cuong-mon-hoc>, truy cập ngày 16/9/2025.

định của Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng đã nêu rõ. Tuy nhiên, cũng cần xác định nội dung giảng dạy then chốt, để giúp sinh viên ngành luật có năng lực, kỹ năng phù hợp đáp ứng với nhu cầu thực tiễn của xã hội. Qua kết quả nghiên cứu, bài viết đề xuất một số nội dung cần giảng dạy cho sinh viên ngành luật như sau:

Thứ nhất, cần giảng dạy về tư duy pháp lý cho sinh viên ngành luật. Đây chính là nền tảng cơ sở để sinh viên hành thành khả năng lập luận và kỹ năng viết pháp lý. Tư duy pháp lý không những chỉ cần thiết đối với sinh viên ngành luật, mà kể cả sau khi hành nghề luật vẫn có tư duy pháp lý, đây cũng là một trong các yêu cầu quan trọng của nghề luật. Tầm quan trọng của tư duy pháp lý đã được minh chứng cụ thể như: trong chương trình đào tạo cử nhân luật của Đại học Quốc gia Hà Nội, học phần tư duy pháp lý đã chính thức được đưa vào giảng dạy từ năm 2015; trong thực tiễn hành nghề, Bích, N. N. cũng đã xuất bản cuốn sách về tư duy pháp lý của luật sư¹⁰. Tư duy pháp lý không đơn thuần là suy nghĩ, hay giản đơn là lập luận mà “Tư duy pháp lý có hai hoạt động mà hai hoạt động này có mối liên hệ biện chứng, không tách rời nhau: hoạt động thứ nhất là suy nghĩ, tìm hiểu tình huống pháp lý phát sinh, đặt các câu hỏi pháp lý đi “trúng vấn đề” dựa trên nền tảng là các phương pháp tư duy pháp lý và hoạt động thứ hai là trình bày, lập luận một cách đúng, gọn, rõ khi giải quyết vấn đề”¹¹.

Thứ hai, cần giảng dạy về lập luận pháp lý. Cần phân biệt rõ ràng sự khác biệt giữa lập luận pháp lý và lập luận trong cuộc sống đời thường của xã hội. Lập luận pháp lý là một dạng thức lập luận đặc biệt, “nó đòi hỏi phải tuân thủ chặt chẽ các nguyên tắc của lập luận logic hình thức, đồng thời phải vận dụng linh hoạt các loại lý lẽ của lập luận đời thời”¹². Vì đặc thù của nghề luật nên yêu cầu của lập luận pháp lý cần phải khách quan, có chứng cứ chứng minh, có căn cứ pháp luật. Bên cạnh đó, lập luận pháp lý trong nghề luật cũng không chỉ là cần có “lý” mà còn cần có “tình”. Ở trong thực tiễn, các bản luận cứ bào chữa của luật sư, hay trong nội dung cáo trạng của viện kiểm sát hoặc trong bản án của toà án, các lập luận pháp lý cũng luôn có sự kết hợp giữa lý và tình, để khiến người ta phải “tâm phục khẩu phục”. Do đó, việc giảng dạy nội dung này cho sinh viên luật là rất cần thiết, giúp sinh viên có góc nhìn khách quan, toàn diện, hài hòa giữa pháp lý và đời sống.

Thứ ba, giảng dạy về kỹ năng viết trong nghề luật, trong đó nội dung quan trọng cần giảng dạy là

về kỹ năng viết bản phân tích pháp lý cho sinh viên. Bản phân tích pháp lý vừa viết cho bản thân người viết để tổng hợp, nắm bắt tóm tắt pháp lý về vụ việc, đồng thời vừa là viết để cho người khác đọc được, hiểu được về các vấn đề pháp lý, ví dụ trong các trường hợp như người làm pháp chế viết bản phân tích pháp lý để báo cáo lãnh đạo công ty, luật sư viết bản phân tích pháp lý cho khách hàng... Một số yêu cầu thực tiễn của bản phân tích pháp lý cần có như phải khách quan, phải đầy đủ, toàn diện, phải phù hợp với người đọc, phải trả lời được câu hỏi của khách hàng, phải đảm bảo sự cần trọng cần thiết.¹³ Thông qua việc viết bản phân tích pháp lý, giúp cho sinh viên được rèn luyện, trau dồi khả năng tư duy pháp lý và năng lực lập luận pháp lý. Do đó, đây cũng là nội dung rất quan trọng cần nghiên cứu giảng dạy cho sinh viên, nội dung này vừa có yêu cầu lý thuyết vừa có tính thực tiễn cao.

Tóm lại, bài viết đề xuất ba nội dung then chốt cần giảng dạy cho sinh viên ngành luật trong môn học lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật là tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và kỹ năng viết bản phân tích pháp lý. Đây là những nội dung quan trọng giúp sinh viên nắm vững kiến thức, có kỹ năng thực hành nghề luật, có năng lực tự chủ và trách nhiệm, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của nghề luật.

5. Thảo luận

Qua các phân tích trên đã cho thấy, sự cần thiết trong việc xây dựng và giảng dạy môn học lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật cho sinh viên. Căn cứ thực tiễn hành nghề luật, cũng như đề cương môn học liên quan về lập luận và kỹ năng viết pháp lý của một số cơ sở đào tạo luật, bài viết đã trình bày một số nội dung then chốt cần giảng dạy trong học phần này. Tuy nhiên, để sinh viên học tập, nghiên cứu và thực hành các kỹ năng về tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và viết bản phân tích pháp lý tốt, cần nghiên cứu, thảo luận về các phương pháp giảng dạy hiệu quả, phù hợp, bài viết đề xuất một số nội dung như sau:

Thứ nhất, cần tăng cường sử dụng phương pháp giảng dạy dựa trên tình huống thực tế, dựa trên những hồ sơ vụ án, vụ việc có thật và có các tài liệu, chứng cứ kèm theo. Hiện nay, phương pháp giảng dạy phần nhiều sử dụng là các tình huống đơn lẻ, giản đơn, cho sinh viên vận dụng áp dụng pháp luật để giải quyết. Tuy nhiên, trên thực tế, các hồ sơ vụ án, vụ việc thường gồm rất nhiều tài liệu, những vụ án lớn phức tạp có thể lên đến hàng nghìn, hàng chục nghìn, thậm chí hàng trăm nghìn tài liệu, có

¹⁰Bích, N. N. (2019). *Tư duy pháp lý của luật sư*. Nxb. Trẻ.

¹¹Tuấn, N. M., Anh, N. H. (2023). *Giáo trình tư duy pháp lý*. Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, trang 37.

¹²Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh (2013). *Giáo trình kỹ năng nghiên cứu và lập luận*. Nxb. Hồng Đức - Hội Luật gia Việt Nam, trang 220.

¹³Hồng, T. T. Q. (2021). *Kỹ năng viết cho người hành nghề luật*. Nxb. Hồng Đức.

nhiều quan hệ pháp luật chồng lấn lẫn nhau. Việc chỉ học tình huống đơn lẻ sẽ dẫn đến khi gặp hồ sơ thực sự thì sinh viên lúng túng, không biết xử lý, nghiên cứu, phân loại được hồ sơ. Việc đưa các hồ sơ vụ án thực sự vào giảng dạy để sinh viên nghiên cứu, giúp sinh viên phân tích, tìm ra nhiều vấn đề pháp lý, đặt ra được các câu hỏi và trả lời các câu hỏi pháp lý “đúng, trúng vấn đề”, từ đó giúp hình thành tư duy pháp lý sâu sắc, thực tiễn.

Thứ hai, các chương trình đào tạo ngành luật với xu thế là định hướng ứng dụng thì việc cần thiết là phải thiết lập được môi trường thực hành nghề luật chuyên nghiệp để cho sinh viên học tập, thực hành rèn luyện thường xuyên, chuyên nghiệp. Ở nhiều cơ sở đào tạo luật đã thành lập các trung tâm thực hành luật hoặc trung tâm tư vấn pháp luật và tạo điều kiện để sinh viên được tham gia các hoạt động nghề luật như tiếp xúc khách hàng, giúp khách hàng tra cứu, tìm kiếm văn bản pháp luật, soạn thảo các văn bản pháp lý như hợp đồng, đơn khởi kiện... Bên cạnh đó, có thể nghiên cứu áp dụng mô hình giáo dục thực hành thông qua các hoạt động tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý miễn phí cho cộng đồng.

Tóm lại, trong lĩnh vực hành nghề luật, kiến thức lý luận và thực tiễn luôn phải song hành cùng nhau. Do đó, để giảng dạy hiệu quả các kỹ năng nghề luật như lập luận hay kỹ năng viết pháp lý, bên cạnh việc nghiên cứu, lựa chọn những nội dung then chốt để giảng dạy cho sinh viên ngành luật thì cũng cần chú trọng tạo môi trường, điều kiện cho sinh viên thực hành nghề luật thực sự, thực tiễn, qua đó rèn luyện

được tư duy pháp lý và bản lĩnh nghề nghiệp vững vàng, trách nhiệm với cộng đồng.

6. Kết luận

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục đại học và yêu cầu ngày càng cao từ thực tiễn hành nghề luật, việc giảng dạy môn học “Lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật” không chỉ là quy định bắt buộc của Bộ Giáo dục và Đào tạo, mà còn là một trong các biện pháp nâng cao chất lượng đào tạo ngành luật. Bài viết đã phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của việc giảng dạy kỹ năng lập luận và viết trong nghề luật, đồng thời đề xuất ba nội dung then chốt cần được chú trọng trong giảng dạy môn học này là tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và kỹ năng viết bản phân tích pháp lý. Đây không chỉ là những kỹ năng nền tảng giúp sinh viên hình thành năng lực nghề nghiệp, mà còn là những công cụ thiết yếu để sau khi tốt nghiệp, các em sinh viên có thể đáp ứng được môi trường pháp lý ngày càng chuyên nghiệp, hội nhập quốc tế sâu rộng. Bên cạnh việc xác định các nội dung then chốt cần giảng dạy, bài viết cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực, thực tiễn, tăng cường sự tương tác, tạo điều kiện cho sinh viên được rèn luyện trong môi trường thực hành nghề luật thực sự. Việc triển khai hiệu quả môn học “Lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật” sẽ góp phần xây dựng đội ngũ cử nhân luật có tư duy pháp lý sâu sắc, khả năng lập luận và viết pháp lý vững vàng, đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực chất lượng cao ngành luật của xã hội.

Tài liệu tham khảo

- Hội đồng quốc gia chỉ đạo biên soạn từ điển bách khoa Việt Nam (2002). *Từ điển Bách khoa Việt Nam 2*. Nxb. Từ điển Bách khoa.
- Bích, N. N. (2019). *Tư duy pháp lý của luật sư*. Nxb. Trẻ.
- Hồng, T. T. Q. (2021). *Kỹ năng viết cho người hành nghề luật*. Nxb. Hồng Đức.
- Hữu, P. T. (2024). *Nghề luật và cơ hội nghề nghiệp cho người học nghề luật*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Tiền, T. X. (2024). *Một số lưu ý đối với bài viết pháp lý*. Tạp chí Luật sư điện tử. Website tạp chí luật sư điện tử: <https://lsvn.vn/mot-so-luu-y-doi-voi-bai-viet-phap-ly-a150372.html>
- Tuấn, N. M. và Anh, N. H. (2023). *Giáo trình tư duy pháp lý*. Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh (2013). *Giáo trình kỹ năng nghiên cứu và lập luận*. Nxb. Hồng Đức - Hội Luật gia Việt Nam.
- Học viện Tư pháp. (2020). *Giáo trình luật sư và nghề luật sư*. Nxb. Tư pháp.
- Học viện Tư pháp (2021). *Giáo trình kỹ năng mềm trong nghề luật*. Nxb. Tư pháp.
- Úc, Đ. T. (2024). *Tìm hiểu bước đầu về lập luận pháp lý (khái niệm, đối tượng, phương pháp và phạm vi nghiên cứu)*. Kỹ yếu hội thảo khoa học - Lập luận pháp lý (Legal Reasoning), Trường Đại học Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Website của Trường Đại học Đại Nam, <https://dainam.edu.vn/vi/tin-tuc/chuong-trinh-dao-tao>
- Website của Trường Đại học Luật Hà Nội, <https://vlss.hlu.edu.vn/SubNews/Details/28150>
- Website của Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh, <http://khoaluat.ou.edu.vn/news/view/130/de-cuong-mon-hoc>

**LẬP LUẬN VÀ KỸ NĂNG VIẾT TRONG NGHỀ LUẬT
MỘT SỐ NỘI DUNG THEN CHỐT CẦN GIẢNG DẠY CHO SINH VIÊN**

Trần Sơn Hải

Trường Đại học Trưng Vương

Email: haitrs@hotmail.com

Ngày nhận bài: 08/7/2025

Ngày phân biện: 30/7/2025

Ngày tác giả sửa: 25/8/2025

Ngày duyệt đăng: 21/9/2025

Ngày phát hành: 30/9/2025

DOI:

<https://doi.org/10.64223/tvj.e2025.v1.i3.a37>

ORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0007-4526-296X>

Bài viết tập trung phân tích vai trò và nội dung cốt lõi của kỹ năng lập luận và kỹ năng viết pháp lý trong đào tạo sinh viên ngành luật. Trên cơ sở tổng hợp vấn đề lý luận và nghiên cứu, phân tích đề cương học phần có nội dung liên quan ở một số cơ sở đào tạo luật của Việt Nam, tác giả đề xuất ba nội dung then chốt cần được chú trọng giảng dạy của môn học lập luận và kỹ năng viết trong nghề luật là tư duy pháp lý, lập luận pháp lý và kỹ năng viết bản phân tích pháp lý. Đồng thời, bài viết cũng nêu vấn đề để thảo luận phương pháp giảng dạy hiệu quả môn học này như sử dụng tình huống thực tế, hồ sơ vụ án thật và xây dựng môi trường thực hành nghề luật chuyên nghiệp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo luật, cũng như góp phần làm rõ định hướng phát triển chương trình đào tạo ngành luật theo hướng gắn kết chặt chẽ giữa lý thuyết và thực tiễn nghề luật.

Từ khóa: Lập luận pháp lý; Viết pháp lý; Đào tạo pháp lý; Sinh viên luật; Phân tích luật.